

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

« 29 »

2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 29 »

2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни «АРХІТЕКТУРНЕ ПРОЄКТУВАННЯ»**

**ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
галузі знань – 19 Архітектура та будівництво
спеціальність – 191 Архітектура та містобудування
освітньо-професійна програма – «Архітектура та містобудування»**

кафедра архітектури та дизайну

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Лабораторні. (год.)	ІРС	Тренінг	Самост. робота студ. (год.)	Разом	Залік/ Екзамен (сем.)
денна	2	1	16	60	3	9	97	180	Залік
		2	16	44	3	8	51	120	Екзамен

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 19 Архітектура та будівництво, спеціальності – 191 Архітектура та містобудування, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 8 від 26.06. 2024 р.).

Робочу програму розробили:

- професор кафедри архітектури та дизайну, доктор архітектури Оксана ДЯЧОК;
- доцент кафедри архітектури та дизайну, Заслужений архітектор України Юрій ВЕРБОВЕЦЬКИЙ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектури та дизайну (протокол № 1 від від 26 серпня 2025 р.)

В.о.завідувача кафедри архітектури та дизайну, доктор архітектури, доцент

Оксана ДЯЧОК

Гарант ОПП

Оксана ДЯЧОК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Архітектурне проєктування»

1. Опис дисципліни «Архітектурне проєктування»

Дисципліна – «Архітектурне проєктування»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів: 1 семестр – 6; 2 семестр - 4	Галузь знань: 19 - Архітектура та будівництво	Статус дисципліни <i>обов'язкова</i> Мова навчання <i>українська</i>
Кількість залікових модулів – 1 семестр – 4 2 семестр - 5	Спеціальність: 191 - Архітектура та містобудування	Рік підготовки: 2 Семестр: 1, 2
Кількість змістових модулів – 4: 1 семестр – 2; 2 семестр – 2.	Освітньо-професійна програма: «Архітектура та містобудування»	Лекції: <i>1 семестр - 16 год.</i> <i>2 семестр – 16 год.</i> Практичні заняття: <i>1 семестр – 60 год.</i> <i>2 семестр – 44 год.</i>
Загальна кількість годин – 1 семестр – 180 год. 2 семестр – 120 год.	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>1 семестр – 97 год.</i> <i>2 семестр – 51 год.</i> Тренінг: <i>1 семестр – 9 год.</i> <i>2 семестр – 8 год.</i> Індивідуальна робота: <i>1 семестр -3 год.</i> <i>2 семестр – 3 год.</i>
Тижневих годин – 6, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – <i>1 семестр – залік,</i> <i>2 семестр - екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Архітектурне проєктування»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Сформувати у студентів професійні знання, вміння та навички, необхідні для архітектурного проєктування житлових об'єктів з урахуванням функціональних, конструктивних, естетичних, екологічних, соціальних та нормативно-правових аспектів.

Дисципліна спрямована на розвиток просторового мислення, дизайнерської культури, здатності до пошуку архітектурно-виразних рішень і підготовки студентів до самостійної творчої та проєктної діяльності в галузі житлобудування.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

1. Ознайомлення з принципами формування об'ємно-просторової композиції житла та їх адаптацією до умов конкретної території (клімат, рельєф, оточення тощо).
2. Формування навичок аналізу функціональних потреб замовника та трансформації їх у логічно обґрунтоване планувальне рішення.
3. Вивчення нормативної бази щодо проєктування та забудови житлових будинків (ДБН, містобудівні умови, технічні умови, документація).
4. Опанування методів розміщення будинку на ділянці, принципів благоустрою та ландшафтної інтеграції.
5. Формування розуміння композиційних прийомів і художньої виразності архітектури житла, з використанням кольору, фактури, світлотіні, масштабу.
6. Оволодіння базовими техніками презентації архітектурного проєкту: креслення, ескізи, візуалізації, макети, пояснювальна записка.
7. Розвиток здатності до пошуку інноваційних, енергоефективних та екологічно обґрунтованих рішень у сфері домобудівництва.
8. Підготовка до самостійної проєктної роботи, захисту архітектурного задуму та участі у професійному спілкуванні на архітектурну тематику.
9. Формування розуміння принципів безпечного та інклюзивного середовища як базових цінностей сучасної архітектури в умовах суспільних та військових викликів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК04. Здатність дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд, створення безбар'єрного архітектурно-містобудівного середовища.

СК05. Здатність до аналізу і оцінювання природно-кліматичних, екологічних, інженерно-технічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проектування.

СК06. Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.

СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК08. Усвідомлення теоретико-методологічних основ архітектурного проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК09. Здатність розробляти архітектурно-художні, функціональні, об'ємно-планувальні та конструктивні рішення, а також виконувати креслення, готувати документацію архітектурно-містобудівних проєктів.

СК10. Здатність до участі в підготовці архітектурно-планувальних завдань на проектування, в організації розробки архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних проєктів.

СК11. Здатність до ефективної роботи в колективі, а також до співпраці з клієнтами, постачальниками, іншими партнерами та громадськістю при розробленні, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проєктів.

СК13. Здатність до розробки архітектурно-містобудівних рішень з урахуванням безпекових і санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних і енергозберігаючих, техніко-економічних вимог і розрахунків, вимог щодо екологічності, енергоефективності, інклюзивності.

СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.

СК20. Здатність застосовувати теоретичні основи ландшафтно-архітектури для розв'язання складних спеціалізованих задач.

СК21. Здатність застосовувати принципи сталого розвитку в просторовому плануванні.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Курс «Архітектурне проектування» тісно пов'язаний із такими дисциплінами «Основи та методи архітектурного проектування», «Архітектурна графіка та об'ємно-просторова композиція», «Образотворче мистецтво: рисунок, живопис композиція».

2.5. Результати навчання.

ПР09. Розробляти проекти, здійснювати передпроектний аналіз у процесі архітектурно-містобудівного проектування з урахуванням цілей, ресурсних обмежень,

ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проектуванні.

ПР19. Організовувати презентації та обговорення проектів архітектурно-містобудівного і ландшафтного середовища.

3. Програма курсу «Архітектурне проектування»

1 семестр

Змістовий модуль 1. Основи формування архітектурно-планувального рішення індивідуального житлового будинку

Тема 1. Вплив природно-кліматичних умов на проектування приватного житла.

Тема 2. Проектування забудови на ділянці з урахуванням рельєфу, інсоляції та благоустрою території.

Тема 3. Етнографічні традиції житлобудування в Україні та їх осмислення в сучасних підходах

Тема 4. Функціональне планування та просторове зонування житлового будинку для комфортного побуту.

Тема 5. Нормативне забезпечення індивідуального будівництва: основи містобудівного регулювання.

Тема 6. Підготовка до проектування: містобудівні умови, технічні обмеження, вихідні дані.

Самостійна робота студентів:

Скетчі / аналітичні та планувальні схеми / фотоколажі / ескізи / презентації / таблиці.

Змістовий модуль 2. Архітектурна виразність та технічна реалізація індивідуального житлового проєкту

Тема 7. Об'ємно-просторові моделі та конструктивні системи малоповерхового житла.

Тема 8. Формування архітектурного образу засобами композиції та пластики фасадів.

Тема 9. Художні засоби в оформленні житла: колір, фактура, ритм і деталювання.

Тема 10. Використання місцевих природних матеріалів у сучасному проектуванні будинків.

Тема 11. Енергоощадні рішення та екологічна відповідальність у приватному будівництві.

Тема 12. Технологічна послідовність розробки та реалізації архітектурного проекту.

Тема 13. Архітектура індивідуального житла в умовах викликів: безпека, інклюзивність та адаптивність.

Тема 14. Оформлення проєктної документації відповідно до чинних вимог і стандартів.

Самостійна робота студентів:

Скетчі / аналітичні та планувальні схеми / фотоколажі /ескізи/ презентації / таблиці.

Склад ескіз- проекту «Індивідуальний житловий будинок»:

1. Ситуаційний план: М 1:500.
2. Генплан ділянки: М 1:200/ М 1:100.
3. Плани поверхів: М 1:50/ М 1:75/ М 1:100.
4. Фасади будинку. Головний фасад: М 1:50/ М 1:75. Бічні фасади та дворовий фасад: М1:50/ М 1:75/ М 1:100.
5. Розрізи по будинку: М1:50/ М 1:75/ М 1:100.
6. Перспективне зображення (архітектурна подача).
7. Макет: М. 1:100.

Архітектурний ескіз-проект виконується засобами ручної архітектурної графіки.

2 семестр

Змістовий модуль 3. Просторове та функціональне формування архітектури житлового будинку середньої поверховості

Тема 15. Структура житлової одиниці: функції, приміщення, сценарії використання.

Тема 16. Типологія квартир та моделі зонування внутрішнього простору.

Тема 17. Урбаністичні, демографічні та соціальні чинники проєктування багатоквартирного житла

Тема 16. Архітектурні підходи до проєктування безліфтових житлових будівель.

Тема 17. Сучасні тенденції планування середньоповерхових житлових будинків у щільному міському середовищі.

Самостійна робота студентів:

Скетчі / аналітичні та планувальні схеми / фотоколажі /ескізи/ презентації / таблиці.

Змістовий модуль 4. Енергоефективність, безпека та інклюзія в житловій архітектурі

Тема 18. Енергоефективне житло: конструктивні рішення, підземна архітектура та міжнародні приклади.

Тема 19. Багатофункціональність та захист у проектуванні міського житла.

Тема 20. Проектування житлового середовища в умовах інклюзії та воєнної загрози.

Тема 21. Оформлення проєктної документації відповідно до чинних вимог і стандартів.

Самостійна робота студентів:

Скетчі / аналітичні та планувальні схеми / фотоколажі / ескізи / презентації / таблиці.

Склад ескіз – проєкту «Житловий будинок середньої поверховості»:

1. Ситуаційний план: М 1:1000.
2. Генплан ділянки: М 1:500.
3. Плани поверхів: М 1:100.
4. Фасади будинку: М 1:50/ М 1:75/ М 1:100.
5. Розрізи по будинку: М 1:100.
6. Перспективне зображення (архітектурна подача).
9. Презентація.

Архітектурний проєкт виконується засобами ручної або комп'ютерної архітектурної графіки

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Архітектурне проектування»

4.1. Розподіл навчальних годин за модулями

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Лабораторні заняття	Інд. робота	Тренінг	Сам. робота	Контрольні заходи
1 семестр						
Змістовий модуль 1.						
Основи формування архітектурно-планувального рішення індивідуального житлового будинку						
Тема 1. Вплив природно-кліматичних умов на проектування приватного житла.	2	4			6	Усне обговорення, приклади
Тема 2. Проектування забудови на ділянці з урахуванням рельєфу, інсоляції та благоустрою	2	4			8	ескіз

території.						
Тема 3. Етнографічні традиції житлобудування в Україні та їх осмислення в сучасних підходах.	2	4			6	презентація (ескіз з поясненням)
Тема 4. Функціональне планування та просторове зонування житлового будинку для комфортного побуту.	-	4			8	функціональна схема з поясненням
Тема 5. Нормативне забезпечення індивідуального будівництва: основи містобудівного регулювання.	2	4			6	реферат
Тема 6. Підготовка до проєктування: містобудівні умови, технічні обмеження, вихідні дані.		4			6	ескіз планування з поясненням
Всього:	8	24			40	
Змістовий модуль 2.						
Архітектурна виразність та технічна реалізація індивідуального житлового проєкту						
Тема 7. Об'ємно-просторові моделі та конструктивні системи малоповерхового житла.	2	6			6	ескіз планування з поясненням
Тема 8. Формування архітектурного образу засобами композиції та пластики фасадів.	-	6			6	ескіз фасадів
Тема 9. Художні засоби в оформленні житла: колір, фактура, ритм і деталювання.	2	4			6	ескіз фасадів
Тема 10. Використання місцевих природних матеріалів у сучасному проєктуванні будинків.	2	4			6	ескіз фасадів
Тема 11. Енергоощадні рішення та екологічна відповідальність у приватному будівництві.	2	4			6	реферат
Тема 12. Технологічна послідовність розробки та	-	4			6	реферат

Тема 20. Енергоефективне житло: конструктивні рішення, підземна архітектура та міжнародні приклади.	2	4				презентація - аналіз прикладів
Тема 21. Багатофункціональність та захист у проектуванні міського житла.	2	4				планування житлового блоку з додатковими функціями
Тема 22. Проектування житлового середовища в умовах інклюзії та воєнної загрози.	2	4				ескізний план квартири, усне опитування
Тема 23. Оформлення проєктної документації відповідно до чинних вимог і стандартів.	2	12				ескіз – проєкт, презентація
Загалом за 2 сем.	16	44	3	8	51	
Загалом за курс	32	104	6	17	148	
Підсумковий контроль	екзамен					

5. Тематика лабораторних занять.

Лабораторне заняття Тема 1. Вплив природно-кліматичних умов на проектування приватного житла.

Мета: Ознайомлення з основними кліматичними чинниками, що впливають на архітектурні рішення в індивідуальному житловому будівництві. Аналіз впливу температурного режиму, інсоляції, панівних вітрів і рельєфу на об'ємно-планувальну структуру будинку

Практичні завдання:

- Виконати аналіз кліматичних характеристик обраного регіону України.
- Побудувати схему інсоляції ділянки.
- Сформувати ескіз орієнтації будинку щодо сторін світу.
- Підготувати візуалізацію впливу природного контексту на архітектурну форму.

Лабораторне заняття. Тема 2. Проектування забудови на ділянці з урахуванням рельєфу, інсоляції та благоустрою території

Мета: Формування навичок розробки генерального плану забудови ділянки з врахуванням природних та містобудівних умов.

Практичні завдання:

- Створити ситуаційний план із позначенням елементів благоустрою.
- Проаналізувати рельєф та розмістити будинок із урахуванням ухилів.
- Розробити функціональне зонування території (вхідна зона, сад, господарська зона).

- Виконати ескіз генерального плану у масштабі М 1:200.

Лабораторне заняття. Тема 3. Етнографічні традиції житлобудування в Україні та їх осмислення в сучасних підходах

Мета: Дослідити архітектурні особливості традиційного українського житла та сформулювати бачення їх інтеграції у сучасне проектування.

Практичні завдання:

- Провести аналіз прикладів традиційного житла різних регіонів України.
- Виконати фотоколаж з елементами традиційного будівництва.
- Розробити концептуальний ескіз з використанням етномотивів.
- Підготувати презентацію з коротким поясненням архітектурної ідеї.

Лабораторне заняття. Тема 4. Функціональне планування та просторове зонування житлового будинку для комфортного побуту.

Мета: Опанування принципів функціонального зонування приміщень у приватному будинку для забезпечення комфортного проживання.

Практичні завдання:

- Створити функціонально-планувальну схему будинку.
- Здійснити поділ на денну, нічну, господарську та технічну зони.
- Побудувати ескіз плану поверху з поясненням логіки розміщення зон.
- Проаналізувати потреби різних груп користувачів (сім'я з дітьми, літні люди, особи з інвалідністю).

Лабораторне заняття. Тема 5. Нормативне забезпечення індивідуального будівництва: основи містобудівного регулювання.

Мета: Ознайомлення з нормативними документами, які регламентують проектування та розміщення приватного житла на земельній ділянці.

Практичні завдання:

- Вивчити ДБН В.2.2-15:2019 та Б.2.2-12:2019.
- Скласти таблицю обмежень забудови (відступи, висота, щільність забудови тощо).
- Виконати аналіз прикладу будівельного паспорта або містобудівних умов.
- Розробити короткий текстовий звіт щодо нормативних обмежень для конкретної ділянки (реальної або умовної).

Лабораторне заняття. Тема 6. Підготовка до проектування: містобудівні умови, технічні обмеження, вихідні дані.

Мета: Сформулювати у студентів розуміння процедур отримання вихідних даних та обмежень, які впливають на архітектурні рішення.

Практичні завдання:

- Ознайомитись зі зразком містобудівних умов.
- Визначити основні параметри, що впливають на об'ємно-планувальну структуру будинку.
- Побудувати планування житлового будинку відповідно до технічних обмежень.
- Підготувати ескіз із коментарями.

Лабораторне заняття. Тема 7. Об'ємно-просторові моделі та конструктивні системи малоповерхового житла.

Мета: Опанування основ конструювання архітектурної форми з урахуванням конструктивної логіки.

Практичні завдання:

- Вивчити типи об'ємно-планувальних рішень для малоповерхових будинків.
- Побудувати блок-схеми просторової організації будинку.
- Обрати конструктивну систему для обраного варіанту.
- Представити результати у вигляді ескізів із підписами.

Лабораторне заняття. Тема 8. Формування архітектурного образу засобами композиції та пластики фасадів.

Мета: Розвинути вміння створювати архітектурно виразні фасади з урахуванням композиційних прийомів.

Практичні завдання:

- Створити фасадні ескізи із використанням композиційних акцентів.
- Використати симетрію, ритм, домінанти.
- Провести порівняння варіантів фасадів.
- Обрати найвдаліше рішення.

Лабораторне заняття. Тема 9. Художні засоби в оформленні житла: колір, фактура, ритм і деталювання.

Мета: Навчитись використовувати художні засоби для підсилення естетичної привабливості архітектури.

Практичні завдання:

- Проаналізувати приклади фасадів сучасного житла.
- Сформувати палітру кольорів і фактур для власного проєкту.
- Створити візуалізацію фасаду.
- Оформити матеріал у вигляді колажу.

Лабораторне заняття. Тема 10. Використання місцевих природних матеріалів у сучасному проєктуванні будинків.

Мета: Поглибити знання про локальні будівельні матеріали та їхню архітектурну виразність.

Практичні завдання:

- Провести аналіз місцевих матеріалів.
- Підібрати приклади сучасних проєктів із їх використанням.
- Розробити фасад або фрагмент будинку з інтеграцією обраного матеріалу.
- Представити аналітичну таблицю.

Лабораторне заняття. Тема 11. Енергоощадні рішення та екологічна відповідальність у приватному будівництві.

Мета: Сформулювати уявлення про принципи енергоефективного проєктування.

Практичні завдання:

- Провести аналіз 1–2 прикладів енергоощадних будинків.

- Побудувати схему енергозберігаючих заходів.
- Написати короткий реферат.
- Запропонувати енергоефективні рішення для власного проєкту.

Лабораторне заняття. Тема 12. Технологічна послідовність розробки та реалізації архітектурного проєкту.

Мета: Ознайомитися з основними етапами підготовки архітектурної документації.

Практичні завдання:

- Скласти покрокову схему проєктного процесу.
- Проаналізувати приклади з практики.
- Написати короткий аналітичний огляд.
- Підготувати інфографіку з поетапної реалізації проєкту.

Лабораторне заняття. Тема 13. Архітектура індивідуального житла в умовах викликів: безпека, інклюзивність та адаптивність.

Мета: Розвинути здатність враховувати соціальні та безпекові чинники в архітектурному проєктуванні.

Практичні завдання:

- Створити план будинку з інклюзивним входом.
- Передбачити захисне приміщення або сховище.
- Побудувати адаптивне планування для осіб з особливими потребами.
- Пояснити застосовані рішення.

Лабораторне заняття. Тема 14. Оформлення проєктної документації відповідно до чинних вимог і стандартів.

Мета: Навчитися структурувати і оформлювати повний склад архітектурного ескіз-проєкту.

Практичні завдання:

- Підготувати ситуаційний план, генплан, плани поверхів, фасади та розрізи.
- Зібрати елементи презентації.
- Створити макет будинку.
- Провести підсумковий захист проєкту.

Лабораторне заняття. Тема 15. Структура житлової одиниці: функції, приміщення, сценарії використання

Мета: Опанування принципів формування функціональної структури квартири в багатоквартирному будинку.

Практичні завдання:

- Розробити функціональну схему житлової одиниці (1–3 кімнати).
- Визначити сценарії щоденного використання простору.
- Побудувати ескізний план квартири.
- Обґрунтувати розміщення зон.

Лабораторне заняття. Тема 16. Типологія квартир та моделі зонування внутрішнього простору

Мета: Вивчити типи квартир та варіанти внутрішнього планування.

Практичні завдання:

- Зібрати приклади планів (коридорні, з наскрізними кімнатами, open-space).
- Побудувати схеми зонування.
- Порівняти варіанти на основі ергономіки.
- Сформувати критерії зручності житла.

Лабораторне заняття. Тема 17. Урбаністичні, демографічні та соціальні чинники проектування багатоквартирного житла

Мета: Навчитись враховувати соціальний контекст у міському житловому проектуванні.

Практичні завдання:

- Провести урбаністичний аналіз ділянки.
- Побудувати карту доступності до інфраструктури.
- Запропонувати тип житла відповідно до умов.
- Підготувати короткий реферат.

Лабораторне заняття. Тема 18. Енергоефективне житло: конструктивні рішення, підземна архітектура та міжнародні приклади

Мета: Ознайомитися з найкращими практиками енергоефективного будівництва.

Практичні завдання:

- Вивчити міжнародні кейси (Passivhaus, Earthship тощо).
- Побудувати схему розміщення інженерних систем.
- Розробити елементи пасивного енергозбереження.
- Підготувати презентацію.

Лабораторне заняття. Тема 19. Багатофункціональність та захист у проектуванні міського житла.

Мета: Навчитись інтегрувати допоміжні функції у житлові проекти для підвищення комфортності та безпеки.

Практичні завдання:

- Сформувати план поверху з включенням громадських просторів (коворкінг, укриття, сховище).
- Провести зонування будинку.
- Побудувати функціональну схему секції.
- Представити пояснення концепції.

Лабораторне заняття. Тема 20. Проектування житлового середовища в умовах інклюзії та воєнної загрози.

Мета: Розвинути навички створення безбар'єрного і захищеного житлового простору.

Практичні завдання:

- Ознайомитись із ДБН В.2.2-40:2018.

- Розробити план квартири з урахуванням інклюзивності.
- Передбачити елементи захисту (укриття в будинку).
- Підготувати ескіз та коротке обґрунтування.

Лабораторне заняття. Тема 21. Оформлення проєктної документації відповідно до чинних вимог і стандартів (середньоповерховий будинок).

Мета: Навчитись узагальнювати результати роботи та оформлювати проєкт у повному складі.

Практичні завдання:

- Виконати ситуаційний план, генплан, фасади, розрізи, плани поверхів.
- Оформити презентацію архітектурного рішення.
- Підготувати опис концепції.
- Провести публічний захист проєкту.

6. Самостійна робота

Самостійна робота студентів є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Головна мета проведення самостійної роботи полягає у необхідності більш детальнішого розгляду тематики курсу з використанням рекомендованих матеріалів і виконанням практичних завдань.

Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Самостійна робота студентів передбачає опрацювання навчального матеріалу поза аудиторією з виконанням аналітичних, графічних та дослідницьких завдань, спрямованих на поглиблення теоретичних знань і розвиток практичних навичок.

Вона включає підготовку ескізів, схем, рефератів, презентацій та ескіз-проєктів, що формують здатність до самостійного прийняття архітектурних рішень.

Перелік питань, винесених на самостійне вивчення

№ п/п	Тематика
	1 семестр
	<i>I модуль</i>
1.	Аналітичне дослідження: житловий будинок у сельбищному середовищі (Виконати короткий огляд прикладів індивідуальної забудови в українських селах або селищах. Виділити основні ознаки формування об'ємно-просторової структури будинку. Порівняти з типовими сучасними проєктами).
2.	Клімат і архітектура: візуальний аналіз (Підготувати добірку прикладів індивідуальних житлових будинків, адаптованих до різних кліматичних умов України. Виконати аналіз: як орієнтація, форма, конструкції чи

	покрівля впливають на мікроклімат житла. Подати матеріал у вигляді презентації або схем).
3.	Ситуаційна схема ділянки (ескізне завдання)(Розробити ескіз плану забудови земельної ділянки для індивідуального житла (з урахуванням рельєфу, інсоляції, під'їздів, зон відпочинку). Передбачити благоустрій та елементи ландшафтного дизайну).
4.	Історико-культурне дослідження (Підготувати короткий реферат або фотоколаж на тему: «Традиційне українське житло і його трансформація в сучасному проектуванні». Виділити елементи, що можуть бути адаптовані у сучасній індивідуальній архітектурі)
5.	Функціональна схема житлового будинку (Створити функціонально-просторову схему (зонування) приватного житлового будинку. Пояснити розміщення зон: денна, нічна, господарська, технічна. Врахувати потреби різних користувачів (сім'я з дітьми, літні люди тощо)).
6.	Нормативно-аналітична робота (Ознайомитись з чинними ДБН щодо індивідуального житлового будівництва: ДБН В.2.2-15:2019, ДБН Б.2.2-12:2019. Скласти коротку таблицю основних обмежень і вимог щодо забудови ділянки)
7.	Аналіз вихідних даних на проектування (Проаналізувати приклад будівельного паспорта або містобудівних умов (можна — з відкритих джерел). Визначити, які дані впливають на архітектурне рішення. Сформулювати перелік інформації, яку архітектор повинен отримати до початку проектування).
	<i>2 модуль</i>
8.	Композиційна студія: варіанти об'ємно-просторових рішень (Розробити кілька варіантів композиції житлового будинку (у вигляді об'ємних блок-схем). Врахувати: масштаб, симетрію/асиметрію, домінанти, ритм. Обрати найбільш вдале рішення та обґрунтувати свій вибір).
9.	Естетика фасаду: архітектурна пластика та кольорова палітра (Підібрати приклади фасадів сучасних індивідуальних будинків. Виконати аналіз архітектурної виразності: пропорції, фактура, колір, тіні. Створити палітру кольорів і фактур для власного проекту (колаж / візуалізація)).
10.	Дослідження локальних матеріалів і технологій (Провести огляд будівельних матеріалів, характерних для свого регіону. Визначити їхні переваги, обмеження та архітектурну виразність. Запропонувати, як їх можна застосувати у власному проекті).
11.	Аналіз прикладів енергоефективного житла (Підібрати 1–2 приклади малоповерхових енергоощадних будинків (в Україні чи за кордоном). Проаналізувати архітектурні рішення: орієнтація, віконні прорізи, утеплення, дах. Зробити висновки, які рішення варто адаптувати у власному проекті).
12.	Архітектура інклюзії: безбар'єрний житловий простір (Ознайомитися з ДБН В.2.2-40:2018. Виконати схематичне планування входу в будинок, що відповідає вимогам безбар'єрності. Подати у вигляді ескізу або схеми з коментарем).

13.	Захисні рішення в умовах війни: житло як укриття (Ознайомитися з прикладами приватних будинків, які мають інтегровані укриття або сховища. (Підготувати схему або концепцію вбудованого безпечного простору. Обґрунтувати, які вимоги до таких приміщень необхідно врахувати при проектуванні). Автономність житлового будинку: комфорт під час криз (Дослідити можливості автономного житла: джерела енергії, вода, опалення, вентиляція. Запропонувати базовий набір систем, які можна реалізувати в індивідуальному будинку. Створити «профіль енергонезалежного дому» у вигляді постеру або листівки).
14.	Структура проєктної документації (підготовка до захисту проєкту) (Ознайомитися з прикладами архітектурно-проєктної документації. Підготувати перелік елементів, які мають бути в проєкті індивідуального житлового будинку. Перевірити відповідність власного проєкту цим вимогам).
	2 семестр
	<i>3 модуль</i>
15.	Аналіз планувальних рішень квартир різних типів (Зібрати приклади квартир (1-, 2- та 3-кімнатних) у середньоповерхових будинках. Побудувати функціональну схему зонування (денна, нічна, обслуговування). Порівняти ергономіку і взаємозв'язки приміщень, виявити сильні та слабкі сторони). Створення варіативних планів квартир (Розробити кілька варіантів планувань житлової одиниці (на вибір: 2 або 3 кімнати). Передбачити різні варіанти зонування, типи кухонь (відкрита, ізольована), входів тощо. Обґрунтувати вибір: для кого призначене житло (молода пара, сім'я з дітьми, літні люди тощо)).
16.	Типологічне порівняння житлових будинків середньої поверховості (Скласти таблицю з прикладами секційних, галерейних і коридорних будинків. Зазначити поверховість, тип доступу до квартир, наявність ліфтів, кількість квартир у секції. Виділити плюси й мінуси кожного типу для різних міських умов).
17.	Урбаністичний аналіз території для розміщення середньоповерхової забудови (Обрати приклад існуючого мікрорайону або ділянки (на фото/мапі). Проаналізувати: доступ до транспорту, освітніх і соціальних об'єктів, щільність забудови, зелені зони. Запропонувати, які типи житлових будинків доцільно реалізовувати на цій території. Врахувати нормативні відступи, інсоляцію, під'їзди, зони відпочинку. Обґрунтувати вибір схеми будинку (секційна, галерейна тощо).). Візуальне моделювання схеми під'їзду у безліфтовому будинку (Побудувати план одного поверху секції будинку без ліфта (3–5 поверхів). Продумати розміщення квартир, сходової клітки, підсобних приміщень. Забезпечити зручний доступ і евакуаційні виходи).
	<i>4 модуль</i>
18.	Пасивне та активне енергозбереження в архітектурі житла (Провести порівняльний аналіз пасивних і активних систем енергоощадності (орієнтація, матеріали, сонячні панелі, рекуперація тощо). Скласти

	коротку презентацію або інфографіку «Як працює енергоефективний будинок»).
19.	Приклади сучасних енергоефективних житлових будинків (аналіз кейсів) (Обрати 2–3 приклади реалізованих проєктів (українських або зарубіжних). Проаналізувати об'ємно-планувальні рішення, використані системи утеплення, вентиляції, інсоляції. Підготувати міні-звіт з візуалізацією).
20.	Архітектура для всіх: безбар'єрне середовище в житлі (Ознайомитися з ДБН В.2.2-40:2018 (Інклюзивність будівель і споруд). Розробити схематичне планування входу до будинку, що враховує потреби осіб з інвалідністю. Обґрунтувати рішення для однієї з категорій користувачів: люди на візку, з вадами зору, літні особи). Інклюзивна квартира: адаптація планувального рішення (Створити план 2-кімнатної квартири, адаптованої для людини з інвалідністю. Передбачити достатні простори для маневрування, ширину проходів, доступність ванної кімнати. Надати схему з коротким описом).
21.	Житло в умовах війни: архітектура безпеки (Ознайомитися з прикладами проєктів укриттів у приватному чи багатоквартирному житлі. Запропонувати рішення для інтеграції укриття в житловий будинок середньої поверховості. Виконати функціональну схему та коротке пояснення).

Визнання результатів неформальної освіти та додаткове оцінювання

У межах самостійної роботи студентів передбачається можливість зарахування результатів неформальної освіти, що відповідають меті та завданням дисципліни «Архітектурне проєктування». Такі результати можуть бути підтверджені сертифікатами, проєктними роботами або іншими формами фіксації навчальних досягнень.

Студентам можуть нараховуватися додаткові бали (до 10% від вагового коефіцієнта модуля) за:

- проходження онлайн-курсів, тренінгів чи воркшопів, пов'язаних з архітектурою, урбаністикою, дизайном середовища;
- участь у фахових конкурсах, майстер-класах із архітектурного проєктування;
- представлення результатів неформального навчання у вигляді ескізів, візуалізацій, макетів чи презентацій;
- написання аналітичних оглядів або досліджень із сучасної архітектурної практики (енергоефективність, інклюзія, стале проєктування тощо);
- участь у волонтерських чи громадських проєктах, пов'язаних з відновленням і розвитком житлової архітектури.

Важливі умови

Погодження: всі види діяльності для отримання балів мають бути попередньо погоджені з викладачем.

Підтвердження: кожен факт участі чи досягнення має бути підтверджений (посилання, сертифікат, звіт, рекомендаційний лист).

Релевантність: діяльність має бути напряду пов'язана з тематикою архітектурного проектування житлового індивідуального або житлового будинку середньої поверховості.

7. Тренінг та практичне індивідуальне завдання

Практичне індивідуальне завдання з курсу «*Архітектурне проектування*» є формою позааудиторної самостійної роботи студентів і виконується у вигляді серії креслень, ескізів та графічних матеріалів, створених у процесі опанування програмового матеріалу. Завдання спрямоване на розвиток навичок архітектурної графіки, формування об'ємно-просторового мислення та здатності до пошуку оптимальних планувальних і композиційних рішень.

Окрім індивідуальної роботи, у межах курсу застосовується тренінговий підхід, що передбачає проведення спеціально структурованих практичних занять, орієнтованих на відпрацювання конкретних професійних умінь у наближених до реальної архітектурної практики умовах.

Тренінги дозволяють студентам:

- закріпити теоретичні знання через багаторазове виконання архітектурно-графічних вправ;
- опановувати прийоми композиційної організації простору та архітектурної пластики;
- розвивати навички роботи з масштабом, пропорціями та конструктивною логікою;
- формувати вміння швидко створювати архітектурні ескізи та концептуальні моделі;
- практикувати колективну роботу над груповими проєктами або виконувати завдання під індивідуальним керівництвом.

Окремим елементом тренінгових занять є залучення архітекторів-практиків та представників проєктних бюро у якості запрошених експертів. Такі заняття мають формат відкритих майстер-класів і консультацій, під час яких студенти:

- спостерігають за демонстрацією процесу створення архітектурного ескізу чи концепту;
- знайомляться з авторськими методиками роботи над функціонально-планувальними рішеннями та візуалізацією проєкту;
- отримують професійні поради щодо власних робіт з позиції архітектурної практики;
- мають змогу поставити запитання щодо технічних і творчих аспектів професії архітектора.

Тренінги з залученням практикуючих архітекторів сприяють поєднанню академічної освіти з сучасною архітектурною практикою, розширенню професійного світогляду студентів, підвищенню їхньої мотивації та формуванню готовності до роботи у реальних умовах проєктної діяльності.

8. Методи навчання

Викладання курсу «Архітектурне проектування» ґрунтується на поєднанні традиційних та інноваційних методів навчання, спрямованих на формування у студентів професійних компетентностей у сфері архітектури.

Теоретичні методи:

- пояснювально-ілюстративний метод – виклад основних понять із використанням графічних матеріалів, презентацій, фото- та відео ілюстрацій;
- лекційно-аналітичний метод – ознайомлення з прикладами архітектурних рішень, розбір проектних ситуацій, аналіз зарубіжного та українського досвіду;
- метод проблемного викладу – постановка проблемних запитань (наприклад: «Яке планувальне рішення найкраще відповідає кліматичним умовам регіону?») з подальшим обговоренням.

Практичні методи:

- ескізне проектування – створення варіантів архітектурних рішень у вигляді начерків, схем та моделей;
- проектно-аналітичні завдання – дослідження конкретних ділянок або будівель з метою формування власного рішення;
- макетування – виготовлення об'ємних моделей будинків та кварталів з використанням традиційних і цифрових технологій;
- метод кейсів (case-study) – робота з реальними чи наближеними до реальних прикладами житлових проєктів.

Інтерактивні методи:

- дискусії та «мозкові штурми» – колективне обговорення архітектурних концепцій;
- робота в малих групах – колективне проектування частини завдання (наприклад, зонування ділянки);
- презентації та публічний захист проєктів – розвиток навичок професійної комунікації та аргументації;
- метод візуалізації – використання мультимедійних засобів, цифрових моделей, 3D-візуалізацій.

Самостійна робота:

- виконання індивідуальних завдань (аналіз прикладів, функціональні схеми, реферати);
- підготовка аналітичних оглядів (енергоефективні рішення, традиційні матеріали, інклюзія);
- опрацювання нормативної бази (ДБН, закони, стандарти);
- розробка індивідуального ескіз-проєкту (ескіз житлового будинку, квартири).

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Архітектурне проектування» застосовуються різноманітні засоби оцінювання, спрямовані на всебічне відображення рівня сформованості професійних компетентностей студентів. Оцінювання є поетапним, компетентнісним і поєднує як поточні, так і підсумкові форми контролю.

Основні засоби оцінювання:

- оцінювання практичних завдань, виконаних на аудиторних заняттях (ескізи, креслення, моделі);
- перевірка самостійної та індивідуальної роботи студентів (генплани, фасади, макети, презентації);
- модульний контроль (тематичні перегляди та захисти проміжних проєктів);
- аналіз виконаних робіт у форматі колективного обговорення (оглядово-аналітичний метод);
- тренінги та участь у сесіях із запрошеними архітекторами-практиками;
- підсумковий захист індивідуального архітектурного ескіз-проєкту.

Методи демонстрування результатів навчання:

- формування паперових та електронних портфоліо (збірник ескізів, креслень, макетів і візуалізацій);
- проміжні перегляди проєктів з коментуванням викладача та взаємооцінюванням студентів (*peer-review*);
- тренінгові заняття з демонстрацією прийомів архітектурної графіки й моделювання в реальному часі;
- візуальний аналіз та самооцінювання власних робіт за визначеними критеріями (функціональність, композиційна виразність, відповідність ДБН);
- участь у відкритих майстер-класах із практичними завданнями від архітекторів-практиків;
- виконання та презентація підсумкового ескіз-проєкту житлового будинку (ескізний проєкт з повним складом креслень, фасадів, розрізів, макету та візуалізації).

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. У процесі вивчення дисципліни «Архітектурне проєктування» студенти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності, які є основою чесної, відповідальної та якісної освіти.

До основних принципів академічної доброчесності належать:

- самостійність виконання практичних і творчих завдань — усі роботи, що подаються на оцінювання, мають бути виконані студентом особисто, без стороннього втручання;
- оригінальність авторських рішень — не допускається копіювання чужих робіт або використання зразків без творчого опрацювання та зазначення джерела;
- відповідальність за подану інформацію — студент має чітко розуміти цілі завдання та подати достовірну інформацію про процес виконання роботи.

- недопустимість фальсифікації — заборонено імітувати виконання роботи (представляти не свою роботу, цифрову модифікацію замість власного ескізу тощо).

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Архітектурне проектування» здійснюється за 100-бальною шкалою і охоплює поточний, модульний та підсумковий контроль. Підсумковий бал розраховується як середньозважене значення, визначене на основі питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Форми контролю:

- поточне оцінювання – систематичне відстеження результатів практичних, тренінгових і самостійних завдань;
- модульний контроль – тематичне узагальнення знань та навичок у рамках кожного змістового модуля;
- підсумковий контроль – залік (1, 2 семестр);
- оцінювання участі в тренінгах і відкритих сесіях з майстрами – як окрема компонентна оцінка.

Критерії оцінювання практичних робіт :

1. *Композиційна цілісність і масштабність:*
 - гармонійне розташування проєктних елементів на аркуші чи в макеті;
 - відповідність масштабу та пропорцій графічного матеріалу.
2. *Точність планувально-конструктивних рішень:*
 - правильність побудови планів, фасадів і розрізів;
 - дотримання пропорцій, функціональних взаємозв'язків і ергономіки.
3. *Архітектурна виразність і пластика форми:*
 - передача об'єму та простору засобами архітектурної графіки;
 - робота з деталями, ритмом, симетрією чи асиметрією;
 - акцентування композиційних елементів.
4. *Технічна якість виконання:*
 - охайність креслення, точність ліній, чистота подачі;
 - грамотне використання умовних позначень, шрифтів і масштабів.
5. *Творчий підхід і самостійність:*
 - індивідуальність авторського рішення;
 - використання оригінальних прийомів проектування чи графічної подачі;
 - прояв ініціативності та вміння аргументувати власне рішення.

1 семестр – залік

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять.		Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Визначається як середньо-арифметичне з оцінок за самостійну роботу
2. Оцінка за модульний контроль виставляється на підставі виконання практичного завдання.		2. Оцінка за модульний контроль виставляється на підставі виконання практичного завдання.			

Шкала оцінювання

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
60-69	
26-59	не зараховано
1-25	

2 семестр – екзамен

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15	40
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять.		Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Визначається як середньо-арифметичне з оцінок за самостійну роботу	Тестове оцінювання
2. Оцінка за модульний контроль виставляється на підставі виконання практичного завдання.		2. Оцінка за модульний контроль виставляється на підставі виконання практичного завдання.				

Шкала оцінювання

<i>За шкалою ЗУНУ</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-23
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft)	1-23
3.	Інформаційна мережа ІНТЕРНЕТ	1-23
4.	Дошки для креслення	1-23

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Підручники та навчальні посібники:

6. **Буряк М. О.** *Енергоефективні технології в малоповерховому будівництві.* — Львів: Видавництво ЛНТУ, 2020.
7. **Буряк М. О.** *Енергоефективні технології у житловому будівництві.* — Львів: ЛНТУ, 2020.
8. **Габрелянов С. О.** *Архітектурне проектування житлових будівель.* — К.: Ліра-К, 2019.
9. **Габрелянов С. О.** *Архітектурне проектування: основи та методи.* — К.: Ліра-К, 2020.
10. **Кисельова О. А.** *Інклюзивна архітектура: проектування доступного житлового середовища.* — Харків: УЦІ, 2021.
11. **Клімась І. Б.** *Сучасні тенденції у проектуванні багатоквартирних будинків.* — К.: КНУБА, 2019.
12. **Михайленко І. М., Зборовський В. В.** *Основи проектування житлових будівель.* — Х.: ХНАМГ, 2019.
13. **Михайленко І. М., Зборовський В. В.** *Основи проектування житлових і громадських будівель.* — Харків: ХНАМГ, 2020.
14. **Пучков А. А.** *Простір і час в архітектурі житла.* — К.: НДІТІАМ, 2018.
15. **Сніжко І. Ю.** *Архітектурна композиція індивідуального житла.* — Львів: ЛНТУ, 2021.
16. **Сніжко І. Ю.** *Композиція житлових будівель: навчальний посібник.* — Львів: ЛНТУ, 2021.
17. **Тимофієнко В. І.** *Історія архітектури і містобудування України.* — К.: Техніка, 2005.
18. **Тимофієнко В. І.** *Нарис історії архітектури України.* — К.: Техніка, 2003.

Нормативно-правова база

19. **Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»** (з актуальними змінами).
20. **Порядок розроблення будівельного паспорта забудови земельної ділянки** (наказ Мінрегіону №103 від 05.07.2011).
21. **ДСТУ-Н Б Б.1.1-32:2013** *Настанова з визначення вихідних даних на проектування.*
22. **ДСТУ-Н Б Б.1.1-32:2013** *Визначення вихідних даних для проектування.*
23. **ДБН В.2.2-40:2018** *Інклюзивність будівель і споруд.*
24. **ДБН В.2.2-15:2019** *Житлові будинки. Основні положення.*
25. **ДБН В.1.1-7:2016** *Пожжежна безпека об'єктів будівництва.*
26. **ДБН Б.2.2-12:2019** *Планування та забудова територій.*

Додаткові джерела

27. **ArchDaily, Small House Design: Global Practices** — (добірка статей, доступних онлайн).

28. Neufert E. *Architects' Data*. — Wiley-Blackwell, 2019.
29. Schneider F., Till J. *Flexible Housing*. — Routledge, 2017.
30. **UN-Habitat Reports – Guidelines for Sustainable and Inclusive Housing** (англ., рекомендовано для ознайомлення).
31. UN-Habitat. *Guidelines for Sustainable Housing* (2012).

Електронні ресурси та платформи

32. **<https://dreamactions.org/>** — ресурси про реконструкцію та житло в умовах війни.
33. **<https://www.minregion.gov.ua/>** — офіційні документи та роз'яснення Мінрегіону.
34. **<https://buildportal.org.ua/>** — новини та аналітика з тем житла, містобудування, законодавства.
35. **<https://mistosite.org.ua/>** — урбаністичні кейси, аналітика з українського контексту.
36. **<https://inclusive.city/ua>** — інструменти інклюзивного дизайну.